EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 15.7.2019
COM(2019) 339 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

Rapport om konkurrenspolitiken 2018

{SWD(2019) 297 final}

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

Rapport om konkurrenspolitiken 2018

1. Att främja en konkurrenskraftig inre marknad till nytta för både europeiska företag och konsumenter

År 2018 var det 60 år sedan fördraget om Europeiska ekonomiska gemenskapen trädde i kraft, grunden för Europeiska unionen av i dag. Nu tillhandahåller Europeiska unionen, med sina 24,5 miljoner små, medelstora och stora företag som konkurrerar om 500 miljoner konsumenter, en livaktig inre marknad som bidrar till konkurrenskraften hos industrin i EU och en hållbar utveckling av den europeiska ekonomin, baserat på konkurrenskraftiga sociala marknadsvärden.

EU har från första början haft bestämmelser i fördragen[1] som gav kommissionen makt att skydda en rättvis konkurrens utan snedvridning på den inre marknaden. I EU:s konkurrensregler fastställs en väl definierad rättslig ram för företag som bedriver verksamhet på den inre marknaden, vilket ger företag i alla storlekar möjlighet att konkurrera på rättvisa villkor. Denna rättsliga ram har utvecklats under de senaste sex decennierna, men följer rättsstatsprincipen noggrant, under EU-domstolarnas vakande öga. Kommissionen har en strikt tillämpning av principerna om icke-diskriminering, rättvisa förfaranden, transparens, förutsägbarhet, rätten att höras och skyddet av sekretess i sin dagliga tillämpning av reglerna. Förutsägbarheten och trovärdigheten i EU:s system har gjort kommissionen till en av de ledande och mest inflytelserika konkurrensmyndigheterna i världen.

För att förstärka effekterna av sina tillämpningsåtgärder har kommissionen ett nära samarbete med medlemsstaternas nationella konkurrensmyndigheter och med nationella domstolar. Kommissionen samarbetar också aktivt med konkurrensorgan världen över – både på bilateral nivå och i flera internationella organisationer, t.ex. OECD, internationella konkurrensnätverket och Unctad – för att utveckla verkligt globala rättvisa villkor och respekt för rättsstatsprincipen.

Den 7 juni 2018 antog kommissionen det föreslagna programmet för den inre marknaden, som en del av den fleråriga budgetramen för perioden 2021–2027[2]. Där ingår det nya programmet för konkurrenskraft, med en preliminär budget på 140 miljoner euro under programperioden. När det har antagits av medlagstiftarna kommer programmet för konkurrenskraft att hjälpa kommissionen att tackla nya utmaningar för EU:s konkurrenspolitik i samband med användningen av stordata, algoritmer och en fortsatt snabb utveckling i en allt mer digital miljö och även att stärka nätverken för samarbete mellan

[1] Artikel 3.1 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. De viktigaste konkurrensreglerna fastställs i del tre avdelning VII kapitel 1 artiklarna 101–109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*) och i EU:s koncentrationsförordning (förordning (EG) nr 139/2004).

[2] Se förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för den inre marknaden, konkurrenskraft för företag, inklusive små och medelstora företag, och europeisk statistik samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 99/2013, (EU) nr 1287/2013, (EU) nr 254/2014, (EU) nr 258/2014, (EU) nr 652/2014 och (EU) 2017/826, COM(2018) 441 final – 2018/0231 (COD): https://ec.europa.eu/commission/publications/single-market-programme-legal-texts-and-factsheets_en, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4049_en.htm.

medlemsstaternas myndigheter och kommissionen till stöd för en rättvis konkurrens på den inre marknaden.

Under 2018 fortsatte kommissionens konkurrenspolitik att vara inriktad på marknader som är viktiga för EU:s invånare och företag i EU, som telekommunikationssektorn och den digitala sektorn, finansiella tjänster, energi och miljö, jordbruk och livsmedel, transporter och tillverkning. Denna rapport utgör en icke uttömmande sammanfattning av kommissionens insatser på området konkurrenspolitik under 2018. Ytterligare och mer detaljerad information finns i det åtföljande arbetsdokumentet och på webbplatsen för generaldirektoratet för konkurrens[3].

2. Effektivisera tillämpningen av konkurrensreglerna

Kommissionen arbetar kontinuerligt med att effektivisera förfarandena i konkurrensärenden och utvärdera de ekonomiska effekterna av sina tidigare beslut, för att ytterligare öka takten, ändamålsenligheten och effektiviteten i sina tillämpningsåtgärder i enlighet med EU:s konkurrensregler.

I december 2018 offentliggjorde kommissionen en uppdaterad vägledning för företag i fråga om affärshemligheter och andra konfidentiella uppgifter[4] i antitrustförfaranden samt vägledning och mallar för användning av s.k. sekretessgrupper[5] för åtkomst till filer. Att företag får tillgång till de uppgifter som kommissionen har i ett ärende är ett avgörande förfarandemässigt steg i antitrustärenden. Dessa två nya vägledningsdokument ingår i kommissionens fortsatta arbete för att öka takten och effektiviteten i konkurrensförfarandena och samtidigt garantera en rättssäker process och företagens rätt till försvar. De kompletterar kommissionens tidigare vägledning om bästa praxis för datarum[6], vägledning om sekretesskrav vid utarbetandet av offentliga versioner av sina beslut[7] samt rekommendationer för användningen av inlämning av elektroniska inlagor[8].

I enlighet med den gällande ramen för belöning av samarbete med företag som är under utredning inom området för karteller och ett första icke-kartellärende 2016[9], genomförde kommissionen under 2018 flera antitrustärenden som inte rörde karteller med utgångspunkt i samarbete med företagen under undersökningen[10]. Detta samarbete gör det möjligt för kommissionen att öka relevansen hos och effekterna av sina beslut genom att undersökningarna går snabbare, samtidigt som företagen kan dra fördel av väsentligt lägre bötesbelopp beroende på hur deras samarbete ser ut och hur snabbt de erbjuder det. I december 2018 offentliggjorde kommissionen en informell vägledning om hur företag kan samarbeta i antitrustundersökningar i utbyte mot lägre böter[11].

---

[3] Se http://ec.europa.eu/competition.
[4] Se http://ec.europa.eu/competition/antitrust/business_secrets_en.pdf.
[5] En sekretessgrupp är ett förhandlat förfarande för offentliggörande, där ett begränsat antal personer får tillgång till sekretessbelagda uppgifter i kommissionens ärendehandlingar. Se http://ec.europa.eu/competition/antitrust/conf_rings.pdf.
[6] Se http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/disclosure_information_data_rooms_en.pdf.
[7] http://ec.europa.eu/competition/antitrust/guidance_on_preparation_of_public_versions_antitrust_04062015.pdf.
[8] Se http://ec.europa.eu/competition/contacts/electronic_documents_en.pdf.
[9] Ärende AT.39759 *ARA foreclosure*, kommissionens beslut av den 20 september 2016. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39759.
[10] Kommissionens beslut av den 24 juli 2018 i ärendena AT.40181 *Philips*, AT.40182 *Pioneer*, AT.40465 *Asus* och AT.40469 *Denon och Marantz*, samt kommissionens beslut av den 17 december 2018 i ärende AT.40428 *Guess*. För detaljerad information, se kapitel 3 i denna rapport.
[11] Faktabladet över ramen för detta samarbete offentliggjordes när beslutet om förbud antogs i ärende AT.40428 *Guess*, se http://ec.europa.eu/competition/publications/data/factsheet_guess.pdf.

Europaparlamentet och rådet antar kommissionens förslag om att effektivisera medlemsstaternas konkurrensmyndigheter

Den 11 december 2018 antog Europaparlamentet och rådet ett direktiv om att utöka befogenheterna för medlemsstaternas konkurrensmyndigheter[12] för att de skulle kunna kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler mer effektivt inom antitrustområdet. Direktivet baserades på kommissionens förslag från mars 2017[13] efter ett offentligt samråd från november 2015 till februari 2016.

Direktivet om att utöka konkurrensmyndigheternas befogenheter kommer att innebära att de nationella konkurrensmyndigheterna när de tillämpar samma rättsliga bestämmelser – EU:s antitrustregler – har samma effektiva verktyg för att kontrollera efterlevnaden och de resurser som behövs för att upptäcka och införa sanktioner mot företag som bryter mot EU:s konkurrensregler. Det kommer också att säkerställa att de kan fatta sina beslut helt självständigt, baserat på sakförhållanden och på lagen. De nya reglerna bidrar till målet med en äkta inre marknad och främjar det övergripande målet med konkurrenskraftiga marknader, sysselsättning och tillväxt.

Direktivet om att utöka konkurrensmyndigheternas befogenheter ska införlivas senast den 4 februari 2021. Kommissionen kommer att övervaka processen och hjälpa medlemsstaterna att införliva direktivet i nationell lagstiftning inom genomförandetiden på två år, räknat från och med att direktivet offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Ta vara på fördelarna med moderniseringen av reglerna för statligt stöd

Sedan maj 2012 har kommissionen genomfört ett stort reformpaket för att modernisera reglerna för statligt stöd. Detta enhetliga reformpaket gör det möjligt för medlemsstaterna att genomföra statliga stödåtgärder som snabbt främjar investeringar, ekonomisk tillväxt och nya arbetstillfällen. Som en del av paketet infördes nya regler 2014 – framför allt den s.k. allmänna gruppundantagsförordningen[14], som ändrades 2017. Reglerna minskade den administrativa bördan för mindre snedvridande stödåtgärder, som medlemsstaterna inte längre behöver anmäla till kommissionen. Samtidigt ska åtgärder som riskerar att allvarligt skada konkurrensen eller dela upp den inre marknaden fortfarande granskas noggrant. Inom ramen för den fleråriga budgetramen 2021–2027 föreslog kommissionen en förenkling av saminvesteringar som omfattar både EU-finansiering och investeringar av medlemsstaterna, genom att utvidga EU:s bemyndigandeförordning på området för statligt stöd, som är den rättsliga grunden för antagandet av den allmänna gruppundantagsförordningen.

Resultattavlan för statligt stöd 2018[15] bekräftade fördelarna med moderniseringspaketet för det statliga stödet. Sedan 2015 har mer än 96 % av de nya genomförda stödåtgärderna omfattats av den allmänna gruppundantagsförordningen, vilket har gjort det möjligt för medlemsstaterna att genomföra åtgärderna snabbare och har lett till att kontrollen av statligt stöd kan inriktas på att vara ”stor i stora frågor och liten i små frågor”. Den växande andelen

[12] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1 av den 11 december 2018 om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad, EUT L 11, 14.1.2019, s. 3.

[13] Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad, finns påhttps://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52017SC0114.

[14] Se http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html.

[15] Se http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html.

utgifter som omfattas av den allmänna gruppundantagsförordningen visar också att de statliga stödåtgärder som registrerats av kommissionen har genomförts av medlemsstaterna mycket snabbare än förut: jämfört med 2013 minskade genomsnittstiden för att genomföra statliga stödåtgärder med 15 %[16].

Inom området för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse omfattas mer än 90 % av stödåtgärderna också av gruppundantag enligt beslutet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse enligt de årliga rapporter om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som medlemsstaterna har lämnat in.

Ju större insyn i användningen av statligt stöd, desto större sannolikhet för en effektivare kontroll av efterlevnaden. Därför har kommissionens avdelningar underlättat efterlevnaden av insynsbestämmelserna inom ramen för moderniseringen av det statliga stödet genom att i samarbete med medlemsstaterna ta fram en modul för stödtransparens[17] – ett nytt it-verktyg för inlämning och offentliggörande av uppgifter om statligt stöd på mer än 500 000 euro. I slutet av oktober 2018 hade 25 medlemsstater anslutit sig till modulen för stödtransparens och mer än 43 000 beviljade stödprogram har offentliggjorts av 25 medlemsstater och Island.

År 2018 inledde kommissionen i enlighet med kommissionens riktlinjer för bättre lagstiftning en utvärdering av reglerna för statligt stöd som antagits inom ramen för moderniseringen av det statliga stödet och av riktlinjerna för järnvägar och av kortfristig exportkreditförsäkring. Utvärderingen görs i form av en ”kontroll av ändamålsenligheten”[18] för att undersöka om reglerna verkligen har fungerat som det var avsett och om de är ändamålsenliga. Den fungerar som underlag för kommissionens framtida beslut om huruvida reglerna ska förlängas eller uppdateras.

Kampen mot karteller fortsätter

Kommissionen införde nyligen ett anonymt visselblåsarverktyg[19] som gör det lättare för enskilda personer med insiderinformation om karteller eller andra överträdelser av antitrustreglerna att informera kommissionen om konkurrensbegränsande beteende genom ett meddelandesystem med krypterad tvåvägsfunktion och samtidigt vara anonyma.

Kommissionens goda resultat under 2018 när det gällde att vidta åtgärder mot särskilt konkurrensbegränsande karteller visade att förlikningsförfarandet fortfarande är mycket effektivt: det stod för 75 % av de beslut som antogs under 2018. Förlikningsförfarandet bidrar till att avslöja hemliga karteller snabbare, vilket frigör värdefulla resurser för andra undersökningar. Vid en förlikning medger företagen att de har deltagit i en kartell och sitt ansvar för detta. Förlikningen innebär att kommissionen kan tillämpa ett förenklat förfarande och minska utredningens längd och kostnader, samtidigt som företagen gynnas av snabbare beslut och en sänkning med 10 % av bötesbeloppen.

---

[16] För ytterligare och mer detaljerad information, se del I i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar som åtföljer denna rapport.

[17] Se https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/chooseLanguage.

[18] Den nuvarande kontrollen av ändamålsenlighet kommer att omfatta den allmänna gruppundantagsförordningen, förordningen om stöd av mindre betydelse, riktlinjerna för regionalstöd, ramverket för stöd till forskning, utveckling och innovation, meddelandet om statligt stöd till viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, riktlinjerna för riskfinansiering, flygplatser och luftfart, energi- och miljöstödsriktlinjerna, riktlinjerna för undsättning och omstrukturering, järnvägsriktlinjerna, och meddelandet om kortfristig exportkreditförsäkring (de två sistnämnda ingick inte i 2012 års modernisering av det statliga stödet). Se https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-6623981_en.

[19] Se http://ec.europa.eu/competition/cartels/whistleblower/index.html.

Den 21 februari 2018 utdömde kommissionen sammanlagt 546 miljoner euro i böter för deltagande i karteller i tre olika fall som rörde sjötransporter av bilar och leverans av bildelar[20].

Kommissionens beslut om företag som transporterar bilar till sjöss och leverantörer till fordonsindustrin: kampen mot särskilt konkurrensbegränsande karteller som påverkar konsumenterna och industrierna i EU

I tre separata beslut utdömde kommissionen böter på 395 miljoner euro för företag som transporterar bilar till sjöss, 76 miljoner euro för leverantörer av tändstift och 75 miljoner euro för leverantörer av bromssystem, för att dessa brutit mot EU:s antitrustregler. Samtliga företag erkände att de hade deltagit i kartellerna och gick med på förlikning i ärendena. Alla ärenden inleddes med ansökningar inom ramen för tillkännagivandet om förmånlig behandling. De sökande som beviljades immunitet för deltagandet i dessa karteller slapp böter eftersom de avslöjade för kommissionen att kartellerna fanns.

Under nästan sex år, från oktober 2006 till september 2012 bildade fem transportföretag (den chilenska sjötransportören CSAV, de japanska transportörerna ”K” Line, MOL och NYK och den norsk-svenska transportören WWL-EUKOR) en kartell inom marknaden för oceantransporter av nya bilar, lastbilar och andra stora fordon på olika rutter mellan Europa och andra kontinenter. Transportföretagen kom överens om att upprätthålla status quo på marknaden och att respektera varandras traditionella verksamhet på vissa rutter eller med vissa kunder genom att erbjuda artificiellt höga priser eller inte lägga anbud alls i fordonstillverkarnas anbudsförfaranden. Kartellen påverkade bilimportörer, fordonstillverkare (som exportörer) och slutkonsumenter i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Under sin utredning samarbetade kommissionen med flera konkurrensmyndigheter runt om i världen, bl.a. i Australien, Kanada, Japan och USA. MOL avslöjade kartellen och fick därför fullständig immunitet och kunde undvika böter på cirka 203 miljoner euro.

Inom fordonsindustrisektorn införde kommissionen sanktioner i ytterligare två kartellärenden. Ett gällde tändstift (elkomponenter inom fordonsindustrin), där leverantörerna Bosch (Tyskland) och NGK (Japan) i hemlighet samverkade med Denso (Japan). Kartellen varade från 2000 till 2011 och syftet var att undvika konkurrens genom att respektera varandras traditionella kunder och upprätthålla status quo inom tändstiftsindustrin i EES. Denso fick fullständig immunitet för att de avslöjade kartellen och undvek böter på cirka 1 miljon euro. Kommissionens andra beslut avsåg två överträdelser inom området för bromssystem. Den första kartellen gällde leveranser av hydrauliska bromssystem och omfattade TRW (USA, numera ZF TRW, Tyskland), Bosch (Tyskland) och Continental (Tyskland). Kartellen varade från februari 2007 till mars 2011. Den andra överträdelsen pågick mellan september 2010 och juli 2011 och gällde leveranser av elektroniska bromssystem och omfattade Bosch och Continental. I båda fallen ville leverantörerna av bildelar samordna sitt marknadsbeteende genom att utbyta känsliga uppgifter, bl.a. om prissättning. Genom att avslöja kartellerna och få full immunitet kunde TRW undvika böter på cirka 54 miljoner euro och Continental undvek böter på cirka 22 miljoner euro.

Kartellbesluten om tändstift och bromssystem ingår i en serie av stora undersökningar av karteller inom fordonskomponentbranschen. Kommissionen hade redan utdömt böter för leverantörer av lager till fordonsindustrin[21], kabelnät till bilar[22], cellduk som (bl.a.) används i bilstolar[23], parkeringsvärmare

[20] Kommissionens beslut av den 21 februari 2018: ärendena AT.40009 *Maritime car carriers*, finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40009, AT.40113 *Spark plugs*, finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40113, och AT.39920 *Braking systems*, finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39920.

[21] Ärende AT.39922 *Automotive bearings*, kommissionens beslut av den 19 mars 2014. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39922.

[22] Ärende AT.39748 *Automotive Wire Harnesses*, kommissionens beslut av den 10 juli 2013. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39748.

[23] Ärende AT.39801 *Polyurethane Foam*, kommissionens beslut av den 29 januari 2014. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39801.

i bilar och lastbilar[24], generatorer och startmotorer[25], värmesystem[26], belysningssystem[27] och personsäkerhetssystem[28].

Den 18 september 2018 inledde kommissionen dessutom en fördjupad undersökning av ett eventuellt samarbete mellan biltillverkare i fråga om teknisk utveckling av utsläppsreningssystem för personbilar. I oktober 2017 hade kommissionen gjort inspektioner i lokalerna hos BMW, Daimler, Volkswagen och Audi i Tyskland inom ramen för sin inledande undersökning av detta ärende. Kommissionen undersöker om dessa företag hade kommit överens om att inte konkurrera med varandra i utvecklingen och användningen av utsläppsbegränsande system i bilar som såldes inom EES. De berörda utsläppsbegränsande systemen är selektiv katalytisk reduktion (SCR), som minskar utsläppen av kväveoxider (NOx) från personbilar med dieselmotorer, och ottopartikelfilter (OPF), som minskar utsläppen av partiklar från personbilar med bensinmotorer. Att ett förfarande inleds formellt påverkar inte resultatet av undersökningen.

Den 21 mars 2018 utfärdade kommissionen ett beslut[29] om en kartell inom sektorn för kondensatorer. Kondensatorer är elektriska komponenter som lagrar energi och finns i en rad olika elektroniska produkter som används av konsumenter. Åtta producenter fick betala böter på sammanlagt 254 miljoner euro för att ha deltagit i karteller från 1998 till 2012.

[24] Ärende AT.40055 *Parking Heaters*, kommissionens beslut av den 17 juni 2015. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40055.
[25] Ärende AT.40028 *Alternators and Starters*, kommissionens beslut av den 27 januari 2016. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40028.
[26] Ärende AT.39960 *Thermal Systems*, kommissionens beslut av den 8 mars 2017. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39960.
[27] Ärende AT.40013 *Lighting Systems*, kommissionens beslut av den 21 juni 2017. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40013.
[28] Ärende AT.39881 *Occupant Safety Systems*, kommissionens beslut av den 22 november 2017. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39881.
[29] Ärende AT.40136 *Capacitors*, kommissionens beslut av den 21 mars 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40136.

Kommissionen inför sanktioner mot tidigt genomförande inom området för sammanslagningar

Enligt EU:s koncentrationsregler ska företag anmäla till kommissionen när de planerar en sammanslagning av EU-dimension för granskning (krav på förhandsanmälan) och de får inte genomföra sammanslagningen innan den har godkänts av kommissionen (genomförandeförbud). Genomförandeförbudet förhindrar att transaktioner medför irreparabla negativa effekter för den inre marknaden, i väntan på resultatet av kommissionens undersökning.

Den 24 april 2018 utdömde kommissionen böter på 124,5 miljoner euro för Altice[30], med huvudkontor i Nederländerna, för att företaget hade genomfört sitt förvärv av den portugisiska telekommunikationsoperatören PT Portugal innan förvärvet hade anmälts till eller godkänts av kommissionen (s.k. *gun jumping*). Bötesbeloppet bör avskräcka andra företag från att bryta mot reglerna. När sammanslagningar genomförs innan de har anmälts eller godkänts undergräver det effektiviteten i EU:s system för koncentrationskontroll, som ska skydda konsumenterna i EU mot koncentrationer som skulle leda till högre priser eller sämre urval.

3. Tackla nya utmaningar i den digitala ekonomin

Under de sex decennier EU har bedrivit konkurrenspolitik har marknaderna förändrats kraftigt. Framför allt har digitaliseringen av ekonomin förändrat konsumenternas beteende och marknadernas funktion i grunden.

Data skapar en särskilt stor utmaning, med tanke på algoritmernas växande betydelse. Algoritmer behöver data för inlärningen: ju mer data, desto intelligentare algoritmer. En annan viktig punkt är det växande marknadsinflytandet hos digitala plattformar med en dubbel roll: att tillhandahålla en distributionskanal för andra och samtidigt marknadsföra sina egna produkter. För att utnyttja potentialen och de möjligheter som den digitala tekniken medför behöver EU en verkligt uppkopplad digital inre marknad. Konkurrenspolitik är en integrerad del i arbetet med att skapa en välfungerande digital inre marknad.

Den digitala eran har också lyft fram helt nya marknadsaktörer, varav några har vuxit mycket snabbt och blivit stora teknikleverantörer. Innovationerna från dessa framgångsrika företag, som dominerar många nya och framväxande digitala marknader, har visserligen förenklat livet för invånare och företag, men det är fortfarande mycket viktigt att de inte tillåts använda sin makt för att undergräva konkurrensen från andra. För att se till att marknaderna i EU är till för människorna och inte tvärtom har det redan införts en förordning om regler för uppgiftsskydd[31], och en förordning för att främja skyldigheter avseende transparens från onlineplattformar[32] håller på att granskas av rådet och parlamentet.

Under 2018 inledde kommissionen en reflexionsprocess om hur konkurrenspolitiken kan vara till störst nytta för konsumenterna i EU i en snabbt föränderlig värld. Därför utsåg kommissionen professorerna Heike Schweitzer, Jacques Crémer och biträdande professor

[30] Ärende M.7993 *Altice/Portugal* (artikel 14.2 proc.), kommissionens beslut av den 24 april 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7993.

[31] Se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), EUT L 119, 4.5.2016, s. 1.

[32] Se kommissionens förslag till förordning om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018PC0238&qid=1560785228675&from=EN.

Yves-Alexandre de Montjoye som särskilda rådgivare om de framtida utmaningarna med digitaliseringen för konkurrenspolitiken.[33] De särskilda rådgivarnas rapport *Competition Policy for the Digital Era* offentliggjordes den 4 april 2019.[34] I rapporten i) identifierar de särskilda rådgivarna vad de anser är de viktigaste utmärkande egenskaperna hos digitala marknader, ii) lämnar synpunkter på målen för EU:s konkurrenslagstiftning i den digitala eran, och iii) diskuterar tillämpningen av konkurrensregler på digitala plattformar och data, samt koncentrationskontrollens roll för att upprätthålla konkurrens och innovation. Rapporten är avsedd att ge underlag för kommissionens pågående reflexionsprocess om hur konkurrenspolitiken kan vara till störst nytta för konsumenterna i EU i en snabbt föränderlig värld.

Tillämpning av antitrustreglerna för att försvara innovation på de digitala marknaderna

Den 18 juli 2018 antog kommissionen ett beslut[35] om att Google hade missbrukat sin dominerande ställning och dömde företaget till böter på 4,34 miljarder euro för konkurrensbegränsande restriktioner som företaget hade tillämpat sedan 2011 för tillverkare av mobila enheter och nätverksoperatörer för att befästa sin dominerande ställning inom allmänna internetsökningar.

Google Android-ärendet: att återställa fördelarna med effektiv konkurrens på det mobila området för EU:s konsumenter

Googles sökmotor är dess flaggskeppsprodukt som ger årliga annonsintäkter på mer än 95 miljarder US-dollar, framför allt tack vare den ökade användningen av smarta mobila enheter. Mobilt internet utgör i dag mer än halva den globala trafiken på internet. Dessutom baseras mer än 80 % av de smarta mobila enheterna i EU och världen på Android, dvs. mer än 2,2 miljarder enheter sammanlagt.

Kommissionens beslut omfattar tre typer av restriktioner som Google införde för tillverkare av mobila enheter och nätverksoperatörer för att se till att trafiken styrdes till Google Search:

– För det första krävde Google att tillverkarna skulle installera Googles sök- och webbläsarapplikationer i förväg på enheter som baseras på mobiloperativsystemet Android. Tillverkarna var tvungna att lyda om de ville kunna sälja enheter med Googles applikationsbutik.

– För det andra betalade Google tillverkare och nätverksoperatörer för att se till att enbart Googles sökapplikation var installerad i förväg på sådana enheter.

– För det tredje hindrade Google utvecklingen av konkurrerande mobiloperativsystem. Sådana hade kunnat erbjuda en plattform där konkurrerande sökmotorer hade kunnat få trafik.

[33] Se https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2014-2019/vestager/announcements/commission-appoints-professors-heike-schweitzer-jacques-cremer-and-assistant-professor-yves_en och http://ec.europa.eu/competition/scp19/.
[34] Se http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf.
[35] Ärende AT.40099 *Google Android*, kommissionens beslut av den 18 juli 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40099.

Kommissionen konstaterade i sitt beslut att dessa tre typer av missbruk ingår i en övergripande strategi som Google använde för att befästa sin dominans inom allmänna internetsökningar under en period då det mobila internets betydelse ökade kraftigt.

Marknadsdominans är i sig inte olagligt enligt EU:s antitrustregler, men dominerande företag har ett särskilt ansvar att inte missbruka sin starka ställning på marknaden genom att hindra konkurrens. Det gäller både på de marknader där de har en ledande ställning och på andra, sammankopplade marknader. Googles agerande har lett till att andra företag fråntagits möjligheten att konkurrera och innovera på sina meriter, vilket strider mot EU:s antitrustregler. Framför allt har agerandet lett till att konsumenterna i EU inte har kunnat dra fördel av en effektiv konkurrens inom det viktiga mobila området.

I kommissionens beslut krävdes att Google effektivt skulle upphöra med sitt olagliga beteende inom 90 dagar efter beslutet. Enligt kommissionens beslut ska Google åtminstone upphöra med och inte på nytt införa de tre typer av restriktioner som beskrivs ovan. Dessutom ska Google avstå från alla åtgärder som har samma eller motsvarande syfte eller effekt som dessa metoder. Kommissionen kommer att följa efterlevnaden av beslutet mycket noga. Beslutet hindrar inte Google från att införa ett rimligt, rättvist och objektivt system för att se till att enheter med Android fungerar korrekt med hjälp av Googles egenutvecklade applikationer och tjänster, förutsatt att detta inte hindrar tillverkare av enheter från att producera enheter som baseras på Androidförgreningar.

Under 2018 fortsatte kommissionen att undersöka begränsningar som Google hade infört för vissa tredjepartswebbplatsers möjligheter att visa sökannonser från Googles konkurrenter (AdSense). Den 20 mars 2019 dömde kommissionen Google till böter på 1,49 miljarder euro för de begränsningarna.[36]

[36] Ärende AT.40411 *Google Search (AdSense)*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40411.
Se även http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1770_en.htm.

Den 24 januari 2018 dömde kommissionen Qualcomm[37] till böter på 997 miljoner euro för att ha missbrukat sin marknadsdominans inom basbandschipp av LTE-typ i strid med EU:s antitrustregler. Enligt kommissionens beslut ska Qualcomm avstå från alla metoder som har samma eller motsvarande syfte eller effekt i framtiden. Marknaden för basbandschipp av LTE-typ utmärks av stora hinder för inträde och Qualcomm är med stor marginal en av världens största leverantörer på den marknaden. Mellan 2011 och 2016 betalade Qualcomm betydande summor till Apple på villkor att de uteslutande skulle använda chipp från Qualcomm i sina iPhone- och iPad-enheter. Exklusivitetsutbetalningarna hindrade konkurrenter från att konkurrera på meriter och gjorde att konsumenterna i EU gick miste om fördelarna med äkta valfrihet och innovation.

Effektiv tillämpning av kartellreglerna skyddar konkurrenskraftiga priser på insatsvaror till digitala enheter

Den 21 mars 2018 dömde kommissionen åtta tillverkare av kondensatorer (Elna, Hitachi Chemical, Holy Stone, Matsuo, NEC Tokin, Nichicon, Nippon Chemi-Con och Rubycon) till böter på 254 miljoner euro[38] för att de under 14 år hade deltagit i en kartell för leveranser av elektrolytiska kondensatorer. Kondensatorer är elektriska komponenter som lagrar energi elektrostatiskt i ett elektriskt fält och de används i en rad olika elektriska och elektroniska produkter.

Kartellens möten och kontakter ägde främst rum i Japan men kartellbeteendet genomfördes i global omfattning, även i EES. Företagen träffades regelbundet och utbytte kommersiellt känslig information om framtida priser och om framtida behov i fråga om tillgång och efterfrågan. Målet var att samordna det framtida beteendet och undvika priskonkurrens. Sanyo Electric Co., Ltd. och dess moderbolag Panasonic Corporation fick full immunitet för att de avslöjade kartellen för kommissionen och slapp på så sätt att betala böter.

Kommissionens undersökning ingick i en global insats. Konkurrensmyndigheterna i Brasilien, Japan, Singapore och Taiwan hade redan utdömt böter för deltagarna i kondensatorkartellen innan kommissionen antog sitt beslut. I oktober 2018 var Nippon Chemi-Con det åttonde företaget som bötfälldes i Förenta staterna. I december 2018 bötfällde därefter den sydkoreanska konkurrensmyndigheten nio företag.

EU:s antitrustregler skyddar priskonkurrensen och ger konsumenterna större valfrihet inom området för e-handel

E-handeln skapar stora möjligheter för såväl konsumenter som företag. Konsumenterna i EU kan få tillgång till ett större utbud av varor och tjänster och får även möjlighet att göra inköp över gränserna. De kan också jämföra priserna hos säljare överallt i EU. På liknande sätt kan företagen bedriva handel inom hela den inre marknaden, med mer än 500 miljoner invånare, med en enda webbplats som sitt skyltfönster. Den snabbt växande marknaden för näthandel är nu värd mer än 500 miljarder euro per år och mer än hälften av EU-invånarna handlar online.

Kommissionens undersökning av e-handelsbranschen, vars slutsatser kommissionen offentliggjorde den 10 maj 2017[39] som ett led i sin strategi för den digitala inre marknaden, visade att restriktioner som rör detaljhandelspriser är den absolut vanligaste formen av

[37] Ärende AT.40220 *Qualcomm (exclusivity payments)*, kommissionens beslut av den 24 januari 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40220.
[38] Ärende AT.40136 *Capacitors*, kommissionens beslut av den 21 mars 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40136.
[39] Se http://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiry_final_report_sv.pdf.

konkurrensbegränsning på e-handelsmarknaderna. Därför är det mycket viktigt att konkurrensreglerna tillämpas effektivt inom detta område. Slutsatserna belyste också den ökade användningen av automatiserad programvara som detaljhandlarna använder för prisbevakning och prissättning.

Att tackla prisinterventioner: kommissionen bötfäller fyra tillverkare av hemelektronik för att ha fastställt priserna för detaljhandel online

Den 24 juli 2018 antog kommissionen separata beslut[40] om att utdöma böter till Asus (Taiwan), Denon & Marantz, Pioneer (Japan) och Philips (Nederländerna) på sammanlagt 111 miljoner euro för att ha begränsat möjligheterna för deras detaljhandlare online att själva fastställa sina detaljhandelspriser på allmänt använda hemelektronikprodukter, som hushållsapparater, bärbara datorer och hifi-produkter. Detta beteende kallas prisbindning. De fyra företagen tillämpade detta beteende mellan 2011 och 2015. Prisinterventionerna begränsade den effektiva priskonkurrensen mellan detaljhandlare och fick direkta effekter för miljontals europeiska konsumenter som fick högre priser för hushållsapparater, hårtorkar, bärbara datorer, hörlurar och många andra produkter som gick att köpa hos detaljhandlare online.

De fyra tillverkarna ingrep framför allt i fråga om detaljhandlare online, som erbjöd deras produkter till låga priser. Om dessa handlare inte tillämpade de priser som tillverkarna begärde utsattes de för sanktioner, t.ex. i form av blockerade leveranser. Många företag använder prissättningsalgoritmer som automatiskt anpassar deras priser efter konkurrenternas. De prisbegränsningar som infördes mot lågprishandlare online fick därför i slutändan mycket större inverkan på de generella priserna online för dessa hemelektronikprodukter. Dessutom kunde tillverkarna med hjälp av sofistikerade övervakningsverktyg spåra prissättningen i detaljhandeln i distributionsnätverket och ingripa snabbt om priset sjönk.

Alla de fyra företagen samarbetade med kommissionen genom att lämna relevanta belägg och uttryckligen erkänna sakförhållandena och överträdelserna av EU:s antitrustregler. Detta samarbete skyndade på kommissionens undersökning och ledde till att kommissionens beslut fick större effekt och blev mer relevant. Samtidigt fick företagen sänkta böter i förhållande till sin samarbetsvilja, nedsättningen varierade från 40 % (för Asus, Denon & Marantz och Philips) till 50 % (för Pioneer).

I sin slutrapport om undersökningen av e-handelssektorn konstaterade kommissionen också att mer än en av tio detaljhandlare i undersökningen hade stött på begränsningar för gränsöverskridande försäljning i sina distributionsavtal.

Den 17 december 2018 dömde kommissionen klädföretaget Guess till böter på nästan 40 miljoner euro för konkurrensbegränsande avtal i syfte att hindra gränsöverskridande försäljning. Guess distributionsavtal försökte hindra konsumenterna i EU från att handla i andra medlemsstater genom att inte tillåta detaljhandlare att göra reklam och sälja över gränserna. Därmed kunde företaget upprätthålla artificiellt höga detaljhandelspriser, framför allt i länderna i Central- och Östeuropa. Guess samarbetade fullt ut med kommissionen genom att erkänna överträdelsen och lämna relevanta belägg, vilket ledde till att företagets böter sänktes med 50 %.[41]

[40] Kommissionens beslut av den 24 juli 2018: ärendena (vertikala begränsningar) AT.40181 *Philips*, finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40181, AT.40182 *Pioneer*, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40182, AT.40465 *Asus*, finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40465, och AT.40469 *Denon & Marantz*, finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40469.

[41] Kommissionens beslut av den 17 december 2018: antitrustärende AT.40428 *Guess*. Finns påhttp://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40428.

Guessbeslutet är en uppföljning av resultatet från branschutredningen. Kommissionen inledde undersökningen som ett fristående förfarande, oberoende av branschutredningen. Beslutet berör även frågan om försäljningsbegränsningar som strider mot den inre marknaden och kompletterar de regler om omotiverad geoblockering som trädde i kraft den 3 december 2018[42].

EU:s regler om statligt stöd gör det möjligt för regeringarna i EU att ge stöd till bredbandsutbyggnad

Målen för den ”digitala agendan” och ”gigabitsamhället”[43] ingår i kommissionens strategiska prioriteringar. För att uppnå den digitala inre marknadens konnektivitetsmål för 2020 och 2025 krävs det enligt beräkningarna sammanlagda investeringar på ca 500 miljarder euro under de närmaste tio åren. Privat finansiering väntas täcka en stor andel av dessa investeringar, men det krävs offentliga medel för att säkerställa att landsbygdsområden och avlägsna områden inte halkar efter. Syftet med kontrollen av statligt stöd är att se till att sådana offentliga investeringar inte tränger ut (planerade) privata investeringar och att offentligt finansierad infrastruktur är öppen för konkurrens mellan alla aktörer. År 2018 godkände kommissionen inom ramen för riktlinjerna för bredband[44] därför ett bayerskt projekt[45] för att bygga ut nät med mycket hög kapacitet i sex kommuner. Detta var första gången som kommissionen granskade en stödåtgärd med hänsyn till målen för gigabitmeddelandet. Överföringshastigheterna är långt mycket högre än vad användarna har haft hittills i de berörda områdena. De nya näten kommer alltså att innebära en stor förbättring i linje med de strategiska målen för gigabitmeddelandet.

EU:s regler för statligt stöd bör göra det möjligt för medlemsstaterna att gemensamt stödja viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse

I juni 2014 antog kommissionen ett meddelande om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse[46] i syfte att uppmuntra medlemsstaterna att ge stöd till projekt som tydligt bidrar till ekonomisk tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft i EU. Rambestämmelserna för viktiga projekt av gemensamt intresse kompletterar andra regler för statligt stöd, t.ex. den allmänna gruppundantagsförordningen[47] och rambestämmelserna för stöd till forskning, utveckling och innovation[48], som gör det möjligt att stödja innovativa projekt och samtidigt se till att begränsa den eventuella snedvridningen av konkurrensen. Därmed möjliggör reglerna banbrytande forskning och innovation och stor spridning av resultatet, samtidigt som man säkerställer att stödet från skattebetalarnas pengar verkligen kommer EU-medborgarna till del.

---

[42] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 av den 28 februari 2018 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG, EUT L 60I, 2.3.2018, s. 1.

[43] Se https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-connectivity-competitive-digital-single-market-towards-european-gigabit-society. Se även https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/broadband-europe.

[44] Kommissionens meddelande – *EU:s riktlinjer för tillämpningen av reglerna för statligt stöd på snabb utbyggnad av bredbandsnät*, EUT C 25, 26.1.2013, s. 1.

[45] Ärende SA.48418 *Bavarian gigabit pilot project – Germany*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48418.

[46] Meddelande från kommissionen – *Kriterier vid bedömningen av förenligheten med den inre marknaden hos statligt stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse*, EUT C 188, 20.6.2014, s. 4.

[47] Se http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html#gber.

[48] Meddelande från kommissionen – *Rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation*, EUT C 198, 27.6.2014, s. 1.

I december 2018 konstaterade kommissionen att ett integrerat projekt som anmälts gemensamt av Frankrike[49], Tyskland[50], Italien[51] och Storbritannien[52] för forskning och innovation inom mikroelektronik är förenligt med EU:s regler för statligt stöd och bidrar till ett gemensamt europeiskt intresse. Kommissionen har angett att mikroelektronik är en av de sex centrala möjliggörande tekniker som anses vara nödvändiga för industrins framtida utveckling.[53]

De fyra medlemsstaterna kommer att tillhandahålla upp till 1,75 miljarder euro i finansiering för detta projekt som syftar till att möjliggöra forskning och utveckling av innovativ teknik och innovativa komponenter (t.ex. chipp, avancerad optisk utrustning, integrerade kretsar och smarta sensorer) som kan integreras i en mängd tillämpningar i senare led. Där ingår bl.a. konsumentenheter, t.ex. hushållsartiklar och automatiska fordon och kommersiella och industriella enheter, t.ex. hanteringssystem för batterier som används för elektromobilitet och energilagring. Framför allt väntas projektet stimulera till ytterligare forskning och innovation i senare led, särskilt i förhållande till det breda området med sakernas internet och uppkopplade eller förarlösa bilar. Dessutom syftar projektet till att frigöra 6 miljarder euro i privata investeringar och ska slutföras senast 2024.

4. Konkurrenspolitik till stöd för EU:s energi- och miljömål

Kommissionen fortsätter att arbeta för en europeisk energiunion där ren energi kan flöda fritt och säkert. Tillförlitlig energiförsörjning till rimliga priser för både företag och konsumenter med minsta möjliga miljöpåverkan är avgörande för EU:s ekonomi.

Statligt stöd för att underlätta miljöanpassningen av ekonomin

Reglerna för statligt stöd spelar en avgörande roll för att främja miljövänliga och energieffektiva metoder för att producera och använda el. De stöder också de investeringar som krävs för att skapa försörjningstrygghet och samtidigt minska användningen av fossila bränslen i EU:s energisystem. På så sätt bidrar reglerna för statligt stöd till att EU uppnår sina ambitiösa energi- och klimatmål till lägsta möjliga kostnader för skattebetalarna och utan att snedvrida konkurrensen inom den inre marknaden på ett olämpligt sätt, och till att åtagandet i Parisavtalet om att minska utsläppen i EU med minst 40 % fram till 2030 kan uppfyllas.

Under 2018 tillämpades reglerna för statligt stöd inom området för förnybar energi fortfarande i mycket stor omfattning. Kommissionen godkände 21 ordningar till stöd för förnybara energikällor och energieffektiva kraftverk. Det betyder att nästan alla medlemsstater nu har fått godkännande för sina statliga stödordningar för förnybara energikällor och kraftvärme. I Flandern får t.ex. högeffektiva kraftvärmeanläggningar certifikat i utbyte mot sina energibesparingar och kan sedan sälja dessa certifikat på marknaden för att få ytterligare intäkter utöver det vanliga elmarknadspriset[54].

[49] Ärende SA.46705 *IPCEI on Microelectronics – France*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46705.
[50] Ärende SA.46578 *IPCEI on Microelectronics – Germany*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46578.
[51] Ärende SA.46595 *IPCEI on Microelectronics – Italy*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46595.
[52] Ärende SA.46590 *IPCEI on Microelectronics – UK*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46590.
[53] Se http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6862_en.htm
[54] Se http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-821_en.htm.

De godkännanden för statligt stöd som utfärdades under 2018 inom området för förnybar energi grundades på riktlinjerna för statligt stöd till miljöskydd och energi från 2014. Dessa riktlinjer har gjort det möjligt för allt fler medlemsstater att främja hållbar energi genom konkurrensutsatta och tekniskt neutrala anbudsförfaranden och integrera förnybar energi i elmarknaden. Detta har lett till lägre kostnader för konsumenterna i elsystemet som helhet. Det första tekniskt neutrala anbudsförfarandet i Danmark, som godkändes 2018, ledde t.ex. till rekordlåga priser och både solkraftsprojekt och landbaserade vindkraftsprojekt fick stöd.

Den 26 februari 2018 godkände kommissionen[55] dessutom en offentlig stödordning på 70 miljoner euro för elbussar och laddningsinfrastruktur i Tyskland fram till utgången av 2021. För kunna få stödet måste kollektivtrafikaktörer säkerställa att deras el- och plugginhybridbussar drivs med el från förnybara energikällor. Den 14 november 2018 godkände kommissionen[56] offentligt stöd på 107 miljoner euro för miljövänligare bussar i Tyskland genom upprustning av dieselbussar som används i kollektivtrafik i ca 90 kommuner där gränsvärdena för utsläpp av kväveoxider överskreds 2016 eller 2017. Båda åtgärderna stämmer överens med EU:s miljömål och EU:s strategi för utsläppssnål rörlighet samt med stödet till övergången till fordon med nollutsläpp i städer och för att skapa en marknad för sådana fordon.

Reglera elmarknaden och uppfyll EU:s energi- och klimatmål

Syftet med kapacitetsmekanismer är att säkerställa elförsörjningstryggheten. Kapacitetsmekanismer brukar erbjuda ytterligare belöningar för kapacitetsleverantörer, utöver intäkterna från försäljning av el på marknaden, i utbyte mot att de upprätthåller befintlig kapacitet eller investerar i ny kapacitet som behövs för att garantera elförsörjningstryggheten. Men kapacitetsmekanismerna kan inte ersätta elmarknadsreformer på nationell och europeisk nivå. Medlemsstaterna måste samtidigt genomföra marknadsreformer för att avhjälpa marknads- eller regleringsmisslyckanden som undergräver energiaktörernas incitament för att investera i energikapacitet i enlighet med EU:s mål om minskade koldioxidutsläpp.

I sin rapport 2016 om branschundersökningen av kapacitetsmekanismer[57] konstaterade kommissionen att de kan påverka produktionsmixen och framför allt samverka med instrument som syftar till att bidra till minskade koldioxidutsläpp. För att främja kapacitet som inte baseras på fossila bränslen rekommenderade kommissionen att kriterierna för stödberättigande och tilldelning ska göra det möjligt för förnybar energi och aktörer på efterfrågesidan att konkurrera med annan kapacitet. Annars riskerar kapacitetsmekanismerna att äventyra målen för minskade koldioxidutsläpp och pressa upp priset på försörjningstryggheten.

Den 18 december 2018 nåddes en politisk överenskommelse om paketet för ren energi för alla i EU[58]. Paketet är ett viktigt steg mot att minska koldioxidutsläppen från det europeiska energisystemet. Framtida kapacitetsmekanismer kommer att ha nya tak för koldioxidutsläpp från fossila bränslen. Genom paketet införs också en ny marknadsmodell för att skapa rätt investeringsincitament och möjliggöra ytterligare utveckling av förnybar energi i elsektorn.

[55] Ärende SA.48190 *Support scheme for the acquisition of electric buses for urban public transport*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48190.
[56] Ärende SA.51450 *Scheme for retrofitting diesel buses in local public transport*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51450.
[57] Se http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/capacity_mechanisms_final_report_en.pdf.
[58] Se https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/clean-energy-all-europeans.

Statliga stödåtgärder fortsätter att garantera trygg energiförsörjning för EU:s medborgare och företag

Den 7 februari 2018[59] godkände kommissionen sex elkapacitetsmekanismer för att säkerställa försörjningstrygghet i Belgien[60], Frankrike[61], Tyskland[62], Grekland[63], Italien[64] och Polen[65]. Ytterligare en kapacitetsmekanism godkändes för Grekland den 30 juli 2018.[66] Kommissionen grundade sina beslut på riktlinjerna för statligt stöd till miljöskydd och energi från 2014 och konstaterade att åtgärderna kommer att bidra till att säkerställa försörjningstrygghet utan att leda till högre elpriser för konsumenterna eller hindra elflödena över EU-gränserna och att de därmed var förenliga med EU:s regler för statligt stöd.

De sju godkända kapacitetsmekanismerna berör mer än halva EU:s befolkning. De omfattar en rad olika mekanismer som tillgodoser det särskilda behovet i varje medlemsstat. De sju besluten stöder kommissionens strategi för en energiunion för att leverera säker och konkurrenskraftig energi i Europa.

Genom EU:s system för handel med utsläppsrätter är reglerna för statligt stöd också mycket viktiga för att uppnå klimatmålen, genom att sänka de indirekta kostnaderna i EU:s marknad för utsläppsrätter för de mest elintensiva branscherna. Den grundläggande principen för EU:s utsläppshandelssystem är att förorenarna ska betala för sina koldioxidutsläpp. Utanför EU är det dock inte alla länder som tillämpar den principen. Om företagare skulle flytta en del av sin produktion utanför EU på grund av kostnaderna för koldioxidutsläpp skulle detta leda till ökade koldioxidutsläpp globalt sett. Eftersom elproducenter inte får gratis utsläppsrätter måste de köpa dem, vilket ger högre elpriser för konsumenterna. Därför får medlemsstaterna delvis kompensera elintensiva förbrukare för de indirekta kostnader som uppstår till följd av utsläppshandelssystemet.

År 2012 antog kommissionen riktlinjer som fastställer de villkor på vilka medlemsstaterna får bevilja delkompensation som betraktas som statligt stöd för handelsperioden 2012–2020. Den 14 mars 2018 antog rådet och Europaparlamentet ett reviderat direktiv om EU:s utsläppshandelssystem för perioden 2021–2030. Där betonas att medlemsstaterna bör eftersträva att begränsa sin kompensation till 25 % av sina auktionsintäkter för utsläppsrätter. Därför inledde kommissionen översynen av riktlinjerna för statligt stöd inom ramen för systemet för handel med utsläppsrätter den 20 december 2018.

Stöd till öppna och integrerade marknader för gas och el

För att förverkliga sina ambitioner enligt Parisavtalet[67] måste EU öka andelen förnybar energi i sin energimix, t.ex. vind- och solkraft, och samtidigt säkerställa tillgången till gas till

[59] Se http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-682_en.htm.
[60] Ärende SA.48648 *Belgian Strategic Reserve*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48648.
[61] Ärende SA.48490 *Specific demand response tender in France*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48490.
[62] Ärende SA.45852 *German capacity reserve*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_45852.
[63] Ärende SA.48780 *Prolongation of the Greek interruptibility scheme*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48780.
[64] Ärende SA.42011 *Italian capacity mechanism*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_42011.
[65] Ärende SA.46100 *Planned Polish capacity mechanism*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46100.
[66] http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state_aid_to_secure_electricity_supply_en.html.
[67] Se https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_en.

konkurrenskraftiga priser som en flexibel reservkapacitet. En effektiv konkurrens på de europeiska gasmarknaderna är inte enbart beroende av tillämpningen av EU:s konkurrensregler utan även av investeringar i diversifiering av gasförsörjningen, väl riktad europeisk och nationell energilagstiftning och en korrekt tillämpning av den. Allt detta bidrar till den europeiska energiunionen, som är en viktig prioritet för kommissionen.

Under 2018 fortsatte kommissionen att främja utvecklingen av en öppen och konkurrensutsatt energimarknad som gynnar konsumenterna, i enlighet med målen för energiunionen.

Den 24 maj 2018 antog kommissionen ett beslut[68] om att avlägsna de hinder som Gazprom hade skapat och som påverkade det fria flödet av gas i Central- och Östeuropa och ålägga Gazprom en uppsättning skyldigheter i fråga om sitt framtida beteende.

Gazprombeslutet: möjliggöra fritt flöde av gas till konkurrenskraftiga priser

Gazprom är den dominerande gasleverantören i ett antal länder i Central- och Östeuropa. I april 2015 beskrev kommissionen sina farhågor om att Gazprom bröt mot EU:s antitrustregler genom att använda en övergripande strategi för att dela upp gasmarknaderna längs nationsgränserna i åtta medlemsstater: Bulgarien, Tjeckien, Estland, Ungern, Lettland, Litauen, Polen och Slovakien. Strategin gjorde det möjligt för Gazprom att ta ut högre gaspriser i fem av dessa medlemsstater (Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen och Polen).

För att undanröja kommissionens farhågor om konkurrensen måste Gazprom uppfylla ett antal skyldigheter som är avsedda att säkerställa det fria flödet av gas till konkurrenskraftiga priser i hela Central- och Östeuropa. Dessa skyldigheter för Gazprom kommer att gälla i åtta år. De speglar återkoppling från berörda parter i ett marknadstest som kommissionen inledde i mars 2017.

Gazproms skyldigheter består av fyra delar. För det första finns det inte längre någon begränsning för Gazproms kunder i fråga om återförsäljning av inköpt gas över gränserna. För det andra har de större flexibilitet i fråga om var de vill att Gazprom ska leverera deras gas (vissa delar av Central- och

[68] Ärende AT. 39816 *Upstream gas supplies in Central and Eastern Europe*, kommissionens beslut av den 24 maj 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39816.

Östeuropa, nämligen de baltiska staterna och Bulgarien, är fortfarande isolerade från andra medlemsstater på grund av bristen på sammanlänkningar). För det tredje får kunderna ett effektivt verktyg för att se till att deras gaspris speglar prisnivån i konkurrensutsatta västeuropeiska gasmarknader, särskilt på marknadsplatser för flytande gas. För det fjärde får Gazprom inte agera i fråga om några fördelar som rör gasinfrastruktur.

Tillsammans undanröjer dessa skyldigheter kommissionens farhågor om konkurrensen och uppnår målet om att möjliggöra ett fritt flöde av gas i Central- och Östeuropa till konkurrenskraftiga priser. Kommissionen beslutade att göra dessa skyldigheter (s.k. åtaganden) rättsligt bindande för Gazprom, vilket betyder att om företaget bryter mot någon av dem kan kommissionen utdöma böter på upp till 10 % av företagets globala omsättning.

Den 21 juni 2018 inledde kommissionen en formell undersökning[69] för att bedöma om huruvida leveransavtal mellan Qatar Petroleum-företag som exporterar flytande naturgas och europeiska importörer har hindrat det fria flödet av gas inom ramen för Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i strid med EU:s antitrustregler. Qatar Petroleum är den största exportören av flytande naturgas globalt och till Europa och står för ungefär 40 % av EU:s totala import av flytande naturgas och betydligt större importandelar i vissa medlemsstater. Kommissionen kommer att göra ytterligare undersökningar av om Qatar Petroleums långsiktiga avtal (normalt med en giltighetstid på 20 eller 25 år) för leverans av flytande naturgas till EES-området innehåller territoriella begränsningar som innebär en uppdelning av EU:s inre gasmarknad.

Den 7 december 2018 antog kommissionen ett beslut om att göra den tyska nätoperatören TenneT:s[70] åtaganden om en väsentlig ökning av de gränsöverskridande flödena av el mellan Danmark och Tyskland rättsligt bindande. TenneT ska se till att en viss garanterad kapacitet alltid ska finnas tillgänglig, för att på så sätt ge fler elproducenter tillträde till den tyska grossistmarknaden. Detta är helt i linje med kommissionens ambition att göra den europeiska energimarknaden mer konkurrensutsatt och integrerad och att underlätta unionens omställning till renare, förnybara energikällor till nytta för konsumenterna.

Den 17 december 2018 dömde kommissionen[71] Bulgarian Energy Holding (BEH), dess dotterbolag för gasleveranser, Bulgargaz och dess dotterbolag för gasinfrastruktur, Bulgartransgaz (BEH-koncernen) till böter på 77 miljoner euro för att ha hindrat konkurrenternas tillträde till viktig gasinfrastruktur i Bulgarien, i strid med EU:s antitrustregler.

Dessutom fortsätter kommissionen sin granskning av Transgaz, som är systemansvarigt för överföringsnäten i Rumänien[72], i fråga om eventuella exportbegränsningar för gas.

5. Skydda konkurrensen på den inre marknaden

Framgångsrika globala företag är ofta ett resultat av organisk tillväxt i konkurrensutsatta hemmamarknader, tack vare företagens affärskunnande och innovationsförmåga. I vissa fall kan företag dock komma fram till att sammanslagningar kan hjälpa dem att få den storlek och

[69] Ärende AT.40416 *LNG supply to Europe*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40416.

[70] Ärende AT.40461 *DK/DE Interconnector*, kommissionens beslut av den 7 december 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40461.

[71] Ärende AT.39849 *BEH gas*, kommissionens beslut av den 17 december 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39849.

[72] Ärende AT.40335 *Romanian gas interconnectors*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40335.

styrka som krävs för att konkurrera mer effektivt både inom och utanför EU. De kanske väntar sig att sammanslagningarna innebär en sammanslagning av portföljer som kompletterar varandra, ger skalfördelar eller underlättar inträdet på nya marknader eller nya geografiska områden. Om dessa fördelar förverkligas kan de även gynna deras kunder. EU:s kontroll av sammanslagningar tillåter företag att växa genom att förvärva andra företag, samtidigt som man upprätthåller valfrihet, kvalitet, innovation och konkurrenskraftiga priser för invånare och företag i EU.

Viktiga sammanslagningar i den lantbrukskemiska sektorn

Utsäden och bekämpningsmedel är grundläggande för jordbrukare och i slutändan för konsumenterna. Kommissionen säkerställer effektiv konkurrens i denna sektor så att jordbrukare kan få tillgång till innovativa produkter, bättre kvalitet och konkurrenskraftiga priser. I sin bedömning av nyligen genomförda sammanslagningar i denna koncentrerade marknad mellan Dow och DuPont[73] och mellan Syngenta och ChemChina[74] undersökte kommissionen deras följder för alla aspekter på konkurrens, bl.a. kostnader för jordbrukare och innovation. Båda besluten fattades efter en fördjupad granskning av de föreslagna transaktionerna.

Den 21 mars 2018 gav kommissionen ett villkorat godkännande av Bayers planer på att köpa Monsanto[75] enligt EU:s koncentrationsförordning efter en fördjupad granskning. Sammanslagningen fick ske på villkor att ett paket av korrigerande åtgärder i form av avyttringar till ett värde av mer än 6 miljarder euro skulle genomföras, vilket skulle avhjälpa parternas överlappningar i fråga om utsäde, bekämpningsmedel och digitalt jordbruk.

Villkorat godkännande av sammanslagningen mellan Bayer och Monsanto: upprätthålla konkurrens och innovation på den lantbrukskemiska marknaden

Både Bayer (Tyskland) och Monsanto (Förenta staterna) är stora aktörer inom utsädes- och bekämpningsmedelsbranscherna. Monsanto är världens största leverantör av utsäde och merparten av företagets försäljning sker i USA och Latinamerika (mindre än 10 % av företagets produkter säljs i Europa). Bayer är världens näst största leverantör av bekämpningsmedel och säljer ungefär 30 % av sina produkter i Europa. Företaget är också en stor leverantör av utsäde, med global verksamhet för ett antal grödor.

Som ett led i sin fördjupade granskning bedömde kommissionen mer än 2 000 olika produktmarknader och granskade 2,7 miljoner interna dokument. I den marknadsundersökningen identifierades farhågor för konkurrensen på områdena bekämpningsmedel, utsäde och egenskaper såväl som digitalt jordbruk.

För att avhjälpa dessa farhågor krävdes i kommissionens beslut av den 21 mars 2018 framför allt att Bayer skulle sälja sina berörda verksamheter och tillgångar, däribland forskning och utveckling, värda 6 miljarder euro, till en lämplig köpare. Kommissionen konstaterade att avyttringspaketet gör det möjligt för en lämplig konkurrent att på ett hållbart sätt ersätta Bayers konkurrensbegränsning på de berörda marknaderna och fortsätta att göra innovationer, till nytta för alla EU-invånare, såväl konsumenter som lantbrukare, och för miljön.

[73] Ärende M.7932 *Dow/DuPont*, kommissionens beslut av den 27 mars 2017. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7932.
[74] Ärende M.7962 *ChemChina/Syngenta*, kommissionens beslut av den 5 april 2017. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7962.
[75] Ärende M.8084 *Bayer/Monsanto*, kommissionens beslut av den 21 mars 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8084.

Den 30 april 2018 gav kommissionen ett villkorat godkännande enligt EU:s konkurrensförordning av BASF:s förvärv av delar av Bayer CropScience[76] – med hänsyn till avyttringsåtagandena inom ramen för sammanslagningen av Bayer och Monsanto.

Genom att se till att samma antal globala aktörer konkurrerar aktivt på dessa koncentrerade marknader säkerställer kommissionens beslut om Bayer/Monsanto att en effektiv konkurrens och innovation inom utsäde och egenskaper, bekämpningsmedel och digitalt jordbruk bibehålls och att jordbrukare får lika stor valfrihet som tidigare när det gäller leverantörer av utsäde och bekämpningsmedel på dessa marknader.

Transaktionen ledde till att världens största integrerade utsädes- och bekämpningsmedelsföretag bildades.

Med tanke på den globala omfattningen av Bayers och Monsantos verksamhet hade kommissionen ett nära samarbete med ett antal konkurrensmyndigheter i detta ärende, i synnerhet med justitiedepartementet i Förenta staterna samt konkurrensmyndigheterna i Australien, Brasilien, Kanada, Indien, Kina och Sydafrika.

Vad beträffar utsäde och bekämpningsmedel finns det dessutom andra viktiga farhågor som sträcker sig bortom konkurrenspolitiken, däribland konsumentskydd, livsmedelssäkerhet och tryggande av de högsta normerna för miljön och klimatet. De befintliga nationella och europeiska lagstadgade normerna i dessa frågor kommer att fortsätta vara lika stränga efter dessa sammanslagningar som före, och kommer fortfarande att vara tillämpliga.

Bibehålla effektiv konkurrens på de europeiska stålmarknaderna

Stål är en kritisk insatsvara för många branscher och produkter i EU och unionens stålsektor sysselsätter ungefär 360 000 personer på mer än 500 produktionsanläggningar i 23 medlemsstater.

Efter en fördjupad granskning godkände kommissionen den 7 maj 2018 att Ilva förvärvades av ArcelorMittal[77] som är den största tillverkaren av platt kolstål i Europa och i världen. Kommissionens beslut är villkorat på genomförandet av ett omfattande paket av korrigerande åtgärder för att bibehålla effektiv konkurrens på de europeiska stålmarknaderna, till gagn för konsumenter och företag.

Kommissionens villkorade godkännande av ArcelorMittals förvärv av Ilva

ArcelorMittal med huvudkontor i Luxemburg kontrollerar ett stort produktionsnätverk i hela EES-området, medan Ilva har stora produktionstillgångar i Italien, däribland stålverket i Taranto, den största enskilda integrerade anläggningen för produktion av platt kolstål i Europa. ArcelorMittals förvärv av Ilva skapar med god marginal den största ståltillverkaren i Europa.

Som ett led i sin fördjupade granskning granskade kommissionen mer än 800 000 interna dokument och tog hänsyn till återkoppling från mer än 200 kunder med verksamhet inom en rad olika sektorer, t.ex. bygg- och anläggningsindustri, biltillverkning, hushållsapparater och rör. Dessa kunder är beroende av konkurrenskraftiga stålpriser för att kunna konkurrera med importerade produkter både på den inre marknaden och globalt.

[76] Ärende M.8851 *BASF/Bayer Divestment Business*, kommissionens beslut av den 30 april 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8851.

[77] Ärende M.8444 *ArcelorMittal/Ilva*, kommissionens beslut av den 7 maj 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8444.

För att undanröja kommissionens farhågor om konkurrensen i fråga om varmvalsat, kallvalsat och galvaniserat platt kolstål föreslog ArcelorMittal att de skulle sälja ett antal stålverk runtom i Europa till en eller flera köpare som konkurrerar med ArcelorMittal på varaktig basis.

Kommissionen konstaterade att den föreslagna transaktionen, i sin ändrade utformning genom åtagandena, säkerställer att konkurrensen bibehålls på de europeiska stålmarknaderna och inte leder till högre priser, vilket ligger i den europeiska tillverkningsindustrins och de europeiska konsumenternas intresse. Detta beslut gäller under förutsättning att samtliga åtaganden uppfylls.

Kontrollen av sammanslagningar går alltså hand i hand med kraftfulla EU-åtgärder för att skydda EU:s stålindustri mot orättvis snedvridning av handeln från tredjeländer. Kommissionen tar hänsyn till den europeiska stålindustrins farhågor, men även till de många europeiska företag som är beroende av stål som insatsvara. I dag finns olika handelspolitiska åtgärder mot import av stål- och järnprodukter, bl.a. från Kina, Ryssland, Indien och flera andra länder. Dessutom pågår för närvarande flera undersökningar av handelspolitiska åtgärder för stålprodukter. Därtill deltar kommissionen i det globala forumet för överkapacitet i stålsektorn för att ta itu med grundorsakerna till den globala överkapaciteten inom stålsektorn för att utveckla konkreta politiska lösningar.

Försäljningen av Ilvas tillgångar till ArcelorMittal skulle dessutom bidra till att skynda på den brådskande miljösaneringen i regionen Taranto. Detta mycket viktiga saneringsarbete bör fortsätta utan dröjsmål[78] för att skydda hälsan för invånarna i närområdet och miljön, enligt överenskommelsen med de italienska myndigheterna 2016–2017.

I en separat undersökning i enlighet med reglerna för statligt stöd hade kommissionen konstaterat den 21 december 2017[79] att två lån som beviljats av Italien 2015 till stöd för Ilva omfattade olagligt och oförenligt statligt stöd. Kommissionen begärde att Italien skulle återkräva otillbörliga fördelar på cirka 84 miljoner euro från Ilva.

Kommissionens fördjupade undersökning av Siemens föreslagna förvärv av Alstom

Tåg och den signalutrustning som styr dem är avgörande för transporterna inom EU. Den 13 juli 2018 inledde kommissionen en fördjupad undersökning[80] för att bedöma Siemens föreslagna förvärv av Alstom enligt EU:s koncentrationsförordning.

Siemens (Tyskland) och Alstom (Frankrike) är globala ledare inom järnvägstransporter och den föreslagna transaktionen skulle innebära en sammanslagning av de två största leverantörerna av rullande materiel och signallösningar i EES-området, inte bara sett till storleken på den sammanslagna verksamheten utan även sett till deras geografiska täckning.

Kommissionens farhågor gällde en eventuellt minskad konkurrens på de marknader där den sammanslagna enheten skulle bedriva verksamhet, särskilt i leveransen av flera typer av tåg (rullande materiel) och signalsystem till järnvägsoperatörer. Detta skulle kunna leda till högre priser, minskat urval av leverantörer och innovativa produkter, till nackdel för tågoperatörer, infrastrukturförvaltare och i slutändan för de miljoner EU-invånare som reser med tåg varje dag, till arbetet eller på sin fritid. Kommissionen ansåg att det var osannolikt att nya konkurrenter, däribland inte minst potentiella kinesiska leverantörer, skulle komma in på

[78] Kommissionen har sedan 2013 drivit överträdelseförfaranden mot Italien för underlåtenhet att se till att Ilva följer EU:s lagstiftning om miljönormer.

[79] Ärende SA.38613 *Aid to Ilva*, kommissionens beslut av den 21 december 2017. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38613.

[80] Ärende M.8677 *Siemens/Alstom*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8677.

EES-marknaderna för rullande materiel eller signalsystemlösningar inom en förutsebar framtid.

Kommissionen gjorde en fördjupad undersökning av transaktionens effekter för att avgöra om dess farhågor om konkurrensen var befogade. Kommissionen ansåg att sammanslagningen skulle ha skadat konkurrensen inom marknaderna för järnvägssignalsystem och supertåg. Parterna erbjöd sig inte att vidta tillräckliga korrigerande åtgärder för att avhjälpa dessa farhågor. Den 6 februari 2019 förbjöd kommissionen Siemens föreslagna förvärv av Alstom enligt EU:s koncentrationsförordning[81].

Främja en konkurrenskraftig transportmarknad

En konkurrenskraftig och effektiv transportsektor är avgörande för en välfungerande inre marknad, en hållbar tillväxtstrategi och en öppen ekonomi som är integrerad i de globala marknaderna.

Den mycket stora ökningen av flygtrafiken fortsatte under 2018, delvis driven av fördelarna med intensiv konkurrens mellan flygbolag och flygplatser. Att bibehålla effektiv konkurrens inom denna sektor var fortsatt en prioritet. Vad gäller flygplatser antog kommissionen ett beslut om att förlängningen med 20 år av koncessionen för Athens International Airport Eleftherios Venizelos inte utgör statligt stöd.[82] Detta beslut antogs först efter det att den inledande koncessionsavgiften på 484 miljoner euro, som baserades på ekonomiska och verksamhetsmässiga parametrar som inte var förenliga med marknadsvillkoren, höjdes till 1 115 miljoner euro. Med tanke på det höjda priset konstaterade kommissionen att den förlängda koncessionen inte omfattar statligt stöd, eftersom Athens International Airport S.A. kommer att betala en lämplig marknadsavgift för att fortsätta driva Athens International Airport Eleftherios Venizelos.

I november 2018 inledde kommissionen ett förfarande enligt artikel 101 i EUF-fördraget mot Amadeus[83] och Sabre[84], världsledande leverantörer av datoriserade bokningssystem. Undersökningen är inriktad på eventuella begränsningar av konkurrensen inom marknaden för distributionstjänster för flygbiljetter. Kommissionen är oroad över att sådana begränsningar kan skapa hinder för innovation och öka biljettdistributionskostnaderna, vilket i slutändan leder till högre biljettpriser för resenärerna.

Vad beträffar luftfartsbranschen innebar kommissionens koncentrationsbeslut i samband med Air Berlins konkurs att starka konkurrenter snabbt kunde förvärva Air Berlins tillgångar, vilket innebär att konkurrensen inte enbart bibehålls, utan stärks på olika flygplatser i Tyskland och Österrike, till nytta för många europeiska passagerare som flyger till och från dessa flygplatser[85]. För att motverka otillbörlig snedvridning av konkurrensen genom beviljandet av statligt stöd till flygbolag i ekonomiska svårigheter inledde kommissionen också en formell undersökning av ett överbryggningslån på 900 miljoner euro som den italienska staten beviljade Alitalia under 2017[86].

---

[81] Se http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-881_en.htm.
[82] Se http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6785_en.htm.
[83] Ärende AT.40617 *Airline ticket distribution (Amadeus)*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40617.
[84] Ärende AT.40618 *Airline ticket distribution (Sabre)*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40618.
[85] Se http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5244_en.htm, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5402_en.htm, och http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4494_en.htm.
[86] Se http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3501_en.htm.

6. Öka den finansiella sektorns motståndskraft inom ramen för en bankunion

Den allmänna stabiliseringen av den finansiella sektorn och det gradvisa genomförandet av den rättsliga ramen för bankunionen har lett till färre ingripanden från den offentliga budgeten, dvs. en minskning av antalet nya statliga stödärenden inom denna sektor. Dessutom kunde kommissionen avsluta övervakningen av ytterligare tio banker i fråga om åtaganden till följd av tidigare beslut om statligt stöd och även avsluta ett antal gamla kvarvarande ärenden.

I Tyskland godkände kommissionen 2018 den stödfria privatiseringen av HSH Nordbank efter ett öppet och konkurrensutsatt förfarande som ledde till att banken kunde säljas till ett positivt pris och sedan omstruktureras för att återställa bankens långsiktiga lönsamhet.[87] Den slovenska staten sålde 65 % av sitt ägande i NLB-koncernen i enlighet med ett antal reviderade åtaganden som kommissionen godkände 2018.[88] Denna försäljning var ett avgörande inslag i kommissionens lönsamhetsbedömning i beslut om statligt stöd till NLB 2013. Kommissionen kommer att fortsätta övervaka att Slovenien uppfyller de kvarvarande åtagandena.

Trots att motståndskraften förbättras inom banksektorn i EU har delar av den finansiella sektorn kvarstående problem från tiden innan ramen för bankunionen inrättades. Detta gäller framför allt de fortsatt höga nivåerna av nödlidande lån i vissa medlemsstater. Kommissionens kontroll av statligt stöd inom den finansiella sektorn fortsätter att spela en central roll för att hantera dessa frågor.

Under 2018 godkände kommissionen likvidationsstöd för försäljningen av Cyperns näst största bank, Cyprus Cooperative Bank, och avvecklingen av den resterande delen[89]. Detta möjliggjorde ett ordnat utträde från marknaden för banken, som redan hade fått statligt stöd två gånger tidigare, och innebar att nästan 30 % av de cypriotiska nödlidande lånen kunde avlägsnas från det inhemska banksystemet. Kommissionen godkände även Cyperns ESTIA-ordning för att stödja privata hushåll och mikroföretag som fått svårigheter med att betala tillbaka bostadslån och riskerar att förlora sin huvudsakliga bostad.[90]

I Italien godkändes den statliga garantiordning för att underlätta värdepapperisering av nödlidande lån som godkändes första gången i februari 2016 och därefter förlängdes till början av mars 2019[91]. Enligt garantiordningen kommer italienska banker att fortsätta kunna finansiera avyttring av utvalda nödlidande lån med hjälp av en statlig garanti som beviljas på marknadsvillkor. Ordningen för värdepapperisering av nödlidande lån har gett ett viktigt bidrag till avlägsnandet av nödlidande lån från det italienska banksystemet: de 17 olika avyttringar av nödlidande lån som fått stöd av garantiordningen från det att ordningen trädde i kraft och fram till mitten av november 2018 stod för ungefär 60 % av den sammanlagda nettominskningen av osäkra lån i Italien under den perioden (cirka 51 miljarder euro i nödlidande lån brutto).

---

[87] Ärende SA.52288 – *Germany*, kommissionens beslut av den 26 november 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_52288.

[88] Ärende SA.33229 – *Slovenia*, kommissionens beslut av den 10 augusti 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33229.

[89] Ärende SA.35334 – *Cyprus*, kommissionens beslut av den 19 juni 2018 och den 28 augusti 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35334.

[90] Ärende SA.49554 – *Cyprus*, kommissionens beslut av den 3 december 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/276985/276985_2032224_96_2.pdf.

[91] Ärende SA.51026(2018/N) – *Italy*, kommissionens beslut av den 31 augusti 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51026.

7. Garantera rättvisa villkor inom beskattningsområdet

Förtroendet för EU:s inre marknad är beroende av att man skapar lika villkor för företag att konkurrera på sina meriter, även när det kommer till beskattning. En medlemsstat kan till exempel inte ge skatteförmåner åt multinationella koncerner som inte finns tillgängliga för andra företag (ofta lokala företag) eftersom detta allvarligt skulle snedvrida konkurrensen.

Kommissionen fortsätter sin kamp mot selektiva skatteförmåner

Den 20 juni 2018 konstaterade kommissionen att Luxemburgs skattebehandling av Engie,[92] en gas- och elleverantör, var olaglig med hänsyn till EU:s förfaranden om statligt stöd och var oförenlig med EU:s regler för statligt stöd. Luxemburg måste därför återkräva mer än 120 miljoner euro från Engie.

Sätta stopp för selektiva skatteförmåner: Engiebeslutet

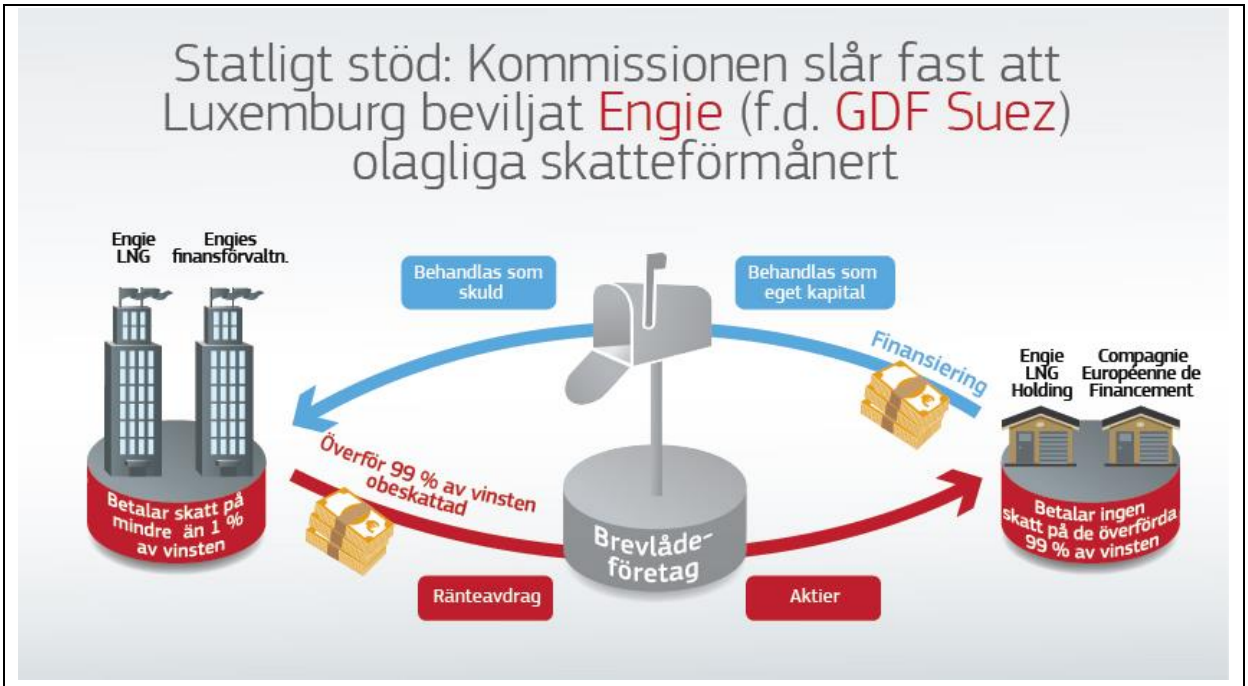
Efter en fördjupad undersökning som inleddes i september 2016 konstaterade kommissionen att två uppsättningar av förhandsbesked om beskattning som utfärdats av Luxemburg har på ett artificiellt sätt minskat Engies skattebörda i Luxemburg i ungefär tio år, utan någon giltig motivering.

Åren 2008 och 2010 genomförde Engie två komplicerade koncerninterna finansieringsstrukturer för två av Engies koncernföretag i Luxemburg: Engie LNG Supply och Engie Treasury Management. Bland annat genomfördes en triangeltransaktion mellan Engie LNG Supply respektive Engie Treasury Management och två andra företag inom Engiekoncernen i Luxemburg.

Kommissionens undersökning visade att de förhandsbesked om beskattning som Luxemburg har utfärdat godkände en inkonsekvent behandling av samma transaktion både som skuld och som eget kapital, vilket inte speglade den ekonomiska verkligheten eftersom det minskade företagets skattebörda på ett artificiellt sätt. Det ledde till att Engie betalade en effektiv bolagsskattesats på 0,3 % på viss vinst i Luxemburg i ungefär tio år.

På grundval av detta drog kommissionen slutsatsen att Engie beviljades en selektiv ekonomisk fördel genom förhandsbeskedet om beskattning. Framför allt innebar förhandsbeskeden att Engie kunde undvika att betala skatt på 99 % av den vinst som genererades av Engie LNG Supply och Engie Treasury Management i Luxemburg. Luxemburg ålades att återkräva mer än 120 miljoner euro i obetald skatt från Engie.

[92] Ärende SA.44888 *Aid to Engie*, kommissionens beslut av den 20 juni 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44888.

Kommissionen välkomnade de lagstiftningsåtgärder som Luxemburgs regering har vidtagit för att ändra sin skattelag och anpassa de berörda bestämmelserna till OECD:s initiativ om urholkning av skattebasen och överföring av vinster[93]. Dessutom ingår en ändring av Luxemburgs bolagsskattelag för att förhindra utebliven beskattning av vinster som uppstår i samband med konvertering av lån till ägarandelar. Ändringen rör dock inte triangeltransaktioner som dem som Engie har genomfört.

EU:s regler för statligt stöd hindrar medlemsstaterna från att bevilja orättvisa skattefördelar till utvalda företag. Medlemsstaterna får inte diskriminera mellan företag som befinner sig i samma rättsliga och faktiska situation med hänsyn till målet för samma nationella lagar. En sådan diskriminering snedvrider konkurrensen och är olaglig enligt reglerna för statligt stöd. Enligt reglerna för statligt stöd ska dessutom olagligt och oförenligt statligt stöd återkrävas i syfte att undanröja den snedvridning av konkurrensen som uppstått genom stödet. Reglerna för statligt stöd omfattar inte böter och återkravet är inte en bestraffning av det berörda företaget utan återställer helt enkelt likabehandling med andra företag.

Den 19 september 2018 konstaterade kommissionen att den uteblivna beskattningen av en del av McDonald's vinst i Luxemburg[94] inte ledde till olagligt statligt stöd. Denna behandling, som var i linje med nationella skattelagar och dubbelbeskattningsavtalet mellan Luxemburg och Förenta staterna, gav inte McDonald's någon selektiv fördel, utan berodde på en bristande överensstämmelse mellan Luxemburgs och Förenta staternas skattelagar. Därför konstaterade kommissionen att Luxemburg inte bröt mot EU:s regler för statligt stöd.

Inom ramen för de ovannämnda ändringarna av skattelagstiftningen för att den ska bli förenlig med OECD:s initiativ om urholkning av skattebasen och överföring av vinster förstärkte Luxemburg kriterierna i sin skattelagstiftning för att definiera ett fast driftställe. Enligt de nya bestämmelserna som trädde i kraft den 1 januari 2019 kan Luxemburg på vissa villkor kräva att företag som hävdar att de har en beskattningsbar närvaro utomlands att lämna in en bekräftelse på att de verkligen är beskattningsbara i det andra landet.

[93] Se http://www.oecd.org/tax/beps/.
[94] Ärende SA.38945 *Alleged aid to McDonald's – Luxemburg*, kommissionens beslut av den 19 september 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38945.

Den 19 december 2018 konstaterade kommissionen dessutom att Gibraltar[95] gav olagliga skatteförmåner till multinationella företag genom en bolagsskatteordning med en skattebefrielse av ränte- och royaltyintäkter från 2011 till 2013 och även genom fem enskilda förhandsbesked om beskattning som gav selektiva skatteförmåner för vissa intäkter som genererades av nederländska kommanditbolag. Stödmottagarna måste betala tillbaka obetalda skatter på ungefär 100 miljoner euro till Gibraltar.

Under kommissionens undersökning ändrade Gibraltar sina skatteregler för att förbättra sitt förfarande för förhandsbesked om beskattning, stärka sina regler för internprissättning, utöka skattebetalarnas skyldigheter (t.ex. lämna in årsredovisningar, lämna meningsfull information i ansökningar om förhandsbesked) och öka insynen i hur man tillämpar sitt territorialsystem för beskattning. Kommissionen välkomnade dessa förbättrade regler, som trädde i kraft i oktober 2018.

Kommissionen fortsätter sina granskningar i fråga om förhandsbesked om beskattning som utfärdats av Nederländerna till förmån för Inter IKEA[96] och en skatteordning för multinationella företag i Storbritannien[97].

Kommissionens undersökningar av enskilda förhandsbesked om beskattning i medlemsstaterna bevisar att de är effektiva

Förhandsbesked om beskattning är i sig inte ett problem enligt EU:s regler för statligt stöd om de endast bekräftar att skattearrangemang mellan företag inom samma koncern följer tillämplig skattelagstiftning. Men förhandsbesked om beskattning som ger en selektiv skattefördel för vissa företag kan snedvrida konkurrensen inom EU:s inre marknad i strid med EU:s regler för statligt stöd.

Medlemsstaterna har gjort stora framsteg med att genomföra de beslut om återkrav av obetald skatt som kommissionen antog föregående år, vilket i praktiken hindrar företagen från att fortsätta dra fördel av olagliga förmåner. I maj 2018 slutförde Luxemburg återkravet av mer än 260 miljoner euro från Amazon, plus ett belopp på 21 miljoner euro i återkravsränta. I oktober 2018 återkrävde Luxemburg också mer än 120 miljoner euro från Engie, plus 1 miljon euro i återkravsränta. Samma månad återkrävde Irland hela det olagliga och oförenliga stödet från Apple, dvs. 13,1 miljarder euro plus cirka 1,2 miljarder euro i återkravsränta. För alla dessa ärenden finns pengarna på ett spärrkonto i avvaktan på resultatet av det pågående överklagandet av kommissionens beslut till EU-domstolen.

8. Förenade krafter för att främja en global konkurrenskultur

I takt med att världsmarknaderna fortsätter att integreras och allt fler företag förlitar sig på globala värdekedjor måste konkurrensmyndigheter i högre grad än någonsin tidigare utöka sitt samarbete och enas om gemensamma standarder och förfaranden. För att man ska kunna genomdriva konkurrensreglerna på ett effektivt sätt krävs i allt större utsträckning samarbete med andra tillsynsmyndigheter. Om ett företags affärsmetoder skadar konkurrensen i olika länder och världsdelar kan rättvisa och jämlika marknadsvillkor endast återställas om myndigheterna samverkar.

[95] Ärende SA.34914 *UK – Gibraltar Corporate Tax regime (ITA 2010)*, kommissionens beslut av den 19 december 2018. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_34914.
[96] Ärende SA.46470 *Potential aid to IKEA – NL*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46470.
[97] Ärende SA.44896 *Potential State aid scheme regarding United Kingdom CFC group financing exemption*. Finns på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44896.

Kommissionen har varit pådrivande i internationella samarbeten på konkurrensområdet, både på multilateral och bilateral nivå. Redan 2001 var kommissionen bland de grundande medlemmarna av det internationella konkurrensnätverket, som nu har över 130 medlemmar. Kommissionen är även aktiv i alla internationella konkurrensforum, däribland OECD, Unctad, WTO och Världsbanken[98].

På bilateral nivå strävar kommissionen efter att främja internationella rättvisa villkor genom att inkludera bestämmelser om konkurrens och statligt stöd i sina frihandels- och associeringsavtal. Under 2018 fortsatte kommissionen förhandlingar med Chile, Mexiko, Mercosur, Azerbajdzjan, Tunisien, Indonesien, Andorra, Monaco och San Marino och inledde förhandlingar med Australien, Nya Zeeland, Kirgizistan och Uzbekistan. Vid utgången av 2018 kom EU:s och Schweiz förhandlare överens om texten till ett institutionellt ramavtal som även omfattar regler för statligt stöd. Kommissionen deltar dessutom i en rad olika samarbeten med konkurrensmyndigheter i ett antal tredjeländer, på grundval av avtal eller samförståndsavtal. I juni 2018 undertecknade kommissionen en administrativ överenskommelse med Mexiko.

Under 2018 fortsatte GD Konkurrens sitt samarbete inom konkurrenspolitik och statligt stöd, inklusive dialogen om kontroll av statligt stöd, med Kinas statliga administration för marknadsreglering (SAMR) som inrättades 2018 till följd av omorganisationen av den kinesiska centrala administrationen. SAMR omfattar handelsministeriets antimonopolkontor, den nationella utvecklings- och reformkommissionen (NDRC) och Kinas statliga administration för industri och handel samt utvecklings- och reformkommissionens kontor för granskning av rättvis konkurrens. Generaldirektoratet för konkurrens samarbetade med SAMR i fem ärenden som rörde granskning av sammanslagningar och besvarade SAMR:s begäran om synpunkter på deras utkast till förordningar om förbud mot missbruk av dominerande ställning på marknaden. Dessutom hade generaldirektoratet flera utbyten på teknisk nivå om SAMR:s verksamhet för att främja sitt system för granskning av rättvis konkurrens.

Kommissionen står fast vid sitt åtagande om att främja en vida utbredd konkurrenskultur samt verka för lika villkor på global nivå så att företag kan konkurrera på sina meriter. Under 2018 fortsatte kommissionen sitt arbete med att förbättra de multilaterala reglerna för subventioner som en del av EU:s koncept för moderniseringen av WTO. De främsta målen är att öka insynen, få bättre regler om skadliga subventioner och att hantera problem med statligt ägda företag på ett ändamålsenligt sätt. Kommissionen fortsatte dessutom att engagera sig i branschspecifika initiativ för att hantera subventioner i ett internationellt sammanhang, såsom inom stålsektorn (G20:s globala forum för överkapacitet i stålsektorn), halvledarbranschen (riktlinjer för regionalt stöd för halvledarindustrin) och varvsindustrin (OECD). Slutligen fortsätter kommissionen att arbeta med medlemsstaterna i gruppen för internationell bidragspolitik för att utbyta åsikter och samordna initiativ om internationell bidragspolitik på multilateral och bilateral nivå.

Upprätthålla en regelbunden och konstruktiv dialog mellan institutioner

Europaparlamentet, rådet och de rådgivande kommittéerna med sina särskilda roller gentemot EU:s invånare och berörda parter, är viktiga partner i dialogen om konkurrenspolitiken.

[98] För ytterligare och mer detaljerad information, se del I i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar som åtföljer denna rapport.

I april utväxlade kommissionsledamoten Margrethe Vestager synpunkter med Europaparlamentets plenarsession om aktuella allmänna resultat inom konkurrenspolitiken. I oktober diskuterade hon fördelarna med konkurrens för att stärka den europeiska industrins konkurrenskraft. I november välkomnade hon tillsammans med parlamentet det slutliga fastställandet av det nya direktivet för att de nationella konkurrensmyndigheterna ska kunna kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler mer effektivt. Kommissionsledamoten diskuterade även aktuella frågor med parlamentsutskott: utskottet för ekonomi och valutafrågor i juni och oktober och utskottet för industrifrågor, forskning och energi i juli. Generaldirektör Johannes Laitenberger besökte den särskilda arbetsgruppen för konkurrens inom utskottet för ekonomi och valutafrågor i maj. I november utväxlade han synpunkter med hela utskottet för ekonomi och valutafrågor, efter generaldirektör Carles Esteva Mossos förberedande diskussion med utskottet i oktober.

I likhet med tidigare år antog parlamentet en resolution om kommissionens årliga rapport om konkurrenspolitik. Parlamentet ställde sig bakom en kraftfull konkurrenspolitik som bibehåller integriteten på den inre marknaden och stärker invånarna med överkomliga priser, urval och innovationer på marknaden. Detta var ett välkommet stöd för kommissionens ansträngningar under 2018 för att tackla olagliga karteller och företags missbruk av dominerande ställning på marknader samt för att granska sammanslagningar och statligt stöd som beviljas inom vår inre marknad.

Europaparlamentet fortsatte också under 2018 att vara engagerat i kampen mot skatteundandragande och skatteflykt. Parlamentet välkomnade att kontrollen av statligt stöd har visat sig effektiv när det gäller att åtgärda problemet med selektiva skatteförmåner för multinationella företag. Under 2018 fortsatte kommissionen att vidta viktiga åtgärder inom detta område[99]. Kommissionen arbetade systematiskt för att analysera beläggen om förhandsbesked om beskattning från samtliga medlemsstater.

Parlamentet uppmanade kommissionen att fortsätta spela sin viktiga roll när det gäller att kontrollera det statliga stödet i finanssektorn och se till att stöd till banker begränsas till vad som är absolut nödvändigt och att lämpliga åtgärder vidtas för att banker ska kunna återgå till att vara ekonomiskt bärkraftiga samt minimera snedvridningen av konkurrensen på den inre marknaden. Kommissionen delade parlamentets mål om att minska det statliga stödet i sektorn över tid. Kommissionen fortsatte förklara sina åtgärder inom detta område i de andra institutionerna.

I april anordnade parlamentet en utfrågning om den digitala ekonomin. Parlamentet uppmanade kommissionen att reflektera över hur tillämpningen av konkurrensreglerna kan hållas uppdaterad i ett onlinesamhälle. I mars utnämnde kommissionsledamot Margrethe Vestager tre särskilda rådgivare för att få deras synpunkter på viktiga kommande digitala förändringar som kommer att påverka marknader och konsumenter och deras följder för konkurrensen. Samtidigt inledde kommissionen ett samrådsförfarande om vikten av data, algoritmer och andra aspekter av den digitala ekonomin och bad berörda parter att inkomma med sina synpunkter. Europaparlamentets utskott för ekonomi och valutafrågor välkomnade dessa initiativ.

I juli utbytte kommissionsledamoten synpunkter med parlamentsledamöter om hur tillämpningen av konkurrensreglerna bidrar till att stärka den europeiska industrins konkurrenskraft. Hon förklarade att för varje företag som vill göra en sammanslagning är många företag i Europa beroende av insatsvaror till rättvisa priser så att de själva kan växa på

[99] För detaljerad information, se kapitel 2 i denna rapport.

globala marknader. Därför fortsätter kommissionen att granska stora företagssammanslagningar för att bedöma deras inverkan på konkurrensen och tackade parlamentet för dess kraftfulla uppmuntran till detta.

Eftersom nationella konkurrensmyndigheter tar 85 % av besluten om att tillämpa EU:s antitrustregler har det visat sig avgörande att se till att de kan kontrollera efterlevnaden mer effektivt. I december 2018 undertecknade parlamentet och rådet ett direktiv om att medlemsstaterna ska ge nationella konkurrensmyndigheter effektiva utredningsbefogenheter och tillämpningsverktyg för att skydda konkurrensen inom deras territorier och även få möjlighet att införa avskräckande sanktionsavgifter för konkurrensbegränsande beteende och samordna sina eftergiftsprogram. Kommissionen försäkrade parlamentet om att den skulle kontrollera noggrant att medlemsstaterna genomför direktivet fullständigt och effektivt. Som svar på en uppmaning från parlamentet noterade kommissionen också att interimistiska åtgärder kan vara ett viktigt verktyg för konkurrensmyndigheter för att säkerställa att konkurrensen inte skadas medan en utredning pågår. I syfte att göra det möjligt för konkurrensmyndigheter att mer effektivt hantera utvecklingen på snabbrörliga marknader, åtog sig kommissionen att genomföra en analys av huruvida det finns möjlighet att förenkla antagandet av interimistiska åtgärder inom Europeiska konkurrensnätverket inom två år från dagen för införlivandet av det nya direktivet. Kommissionen gick med på att lägga fram resultatet för parlamentet och rådet.

Kommissionen insåg vikten av att både parlamentet och rådet ansluter sig till idén om effektiv konkurrens genom hela livsmedelskedjan. I sina beslut nyligen, t.ex. om sammanslagningen mellan Bayer och Monsanto i den lantbrukskemiska sektorn, sammanslagningen mellan de USA-baserade kemiföretagen Dow och DuPont och ChemChinas förvärv av Syngenta tillämpade kommissionen därför en strategi med att kräva avsevärda avyttringar av tillgångar som ett villkor för att godkänna transaktionerna. Kommissionen fortsatte undersöka AB InBev angående deras eventuella begränsningar av parallellimport av företagets ölsorter till Belgien. Kommissionen offentliggjorde också studien av producentorganisationerna och deras verksamheter i sektorerna för olivolja, nöt- och kalvkött och jordbruksgrödor, som beställdes för att få en bättre förståelse av de svårigheter som jordbrukarna möter när det gäller att bilda producentorganisationer som kan hjälpa dem att förbättra sin ställning i försörjningskedjan.

Under 2018 bidrog kommissionsledamot Margrethe Vestager och GD Konkurrens till diskussionen om unionens nästa fleråriga budgetram, utifrån ett konkurrenspolitiskt perspektiv. Kommissionsledamoten deltog i rådets (konkurrens) möte i mars för att förklara hur regler för statligt stöd kan ta hänsyn till tillväxten hos nystartade företag och medelstora börsnoterade företag, med hänsyn till de pågående diskussionerna om nästa fleråriga budgetram. I slutet av 2018 godkände parlamentet och rådet den föreslagna ändringen till rådets bemyndigandeförordning (EU) 2015/1588 för att undanta fler kategorier av statligt stöd från skyldigheten att anmäla stöd till kommissionen.

Institutionerna diskuterade också behovet av att stärka tillämpningen av konkurrensreglerna ytterligare inom unionens nästa fleråriga budgetram. I december godkände Europaparlamentets utskott för ekonomi och valutafrågor konkurrensaspekterna av programmet för den inre marknaden. Utskottet höll med om att kommissionen bör ha stabil finansiering för att investera i it-utrustning, för att hantera konkurrensärenden effektivt, stödja nätverk för samarbete med nationella och internationella konkurrensmyndigheter och kommunikationsinsatser för att säkerställa att unionens konkurrensregler följs i hela EU.

Företrädare för GD Konkurrens utbytte också åsikter med Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Kommittén ställde sig bakom huvudlinjerna i kommissionens arbete för

tillämpning av konkurrensreglerna. Kommittén gav även sitt fulla stöd för rådets bemyndigandeförordning inom området för statligt stöd.

Förenade kungarikets anmälan enligt artikel 50 i EU-fördraget

Efter Förenade kungarikets anmälan enligt artikel 50 i EU-fördraget började kommissionen förbereda för Förenade kungarikets utträde ur EU. GD Konkurrens deltar i förberedelserna för detta utträde vad beträffar de instrument som ingår i generaldirektoratets portfölj (sammanslagningar, antitrustregler och statligt stöd). GD Konkurrens gav bl.a. stöd till kommissionens arbetsgrupp för förberedelse och genomförande av förhandlingarna om utträdesavtalet med Förenade kungariket i enlighet med artikel 50 i EU-fördraget.